

?leti?im Engellerini Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?leti?im Engellerini Belirleme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23224>

Özet

İletişim Engellerini Belirleme Ölçeği (İEBÖ), ilkökul düzeyindeki eğitim kurumlarında öğretmenler ile veliler arasındaki etkileşimde ortaya çıkan çeşitli iletişim engellerini sistematik olarak tespit etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle eğitim ortamlarında işbirliğini ve öğrenci başarısını olumsuz etkileyebilecek psikolojik, örgütsel ve davranışsal faktörlerin belirlenmesine odaklanmaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, bu kritik iletişim bozukluklarını ölçerek, okul yönetimlerine ve eğitim profesyonellerine çözüm odaklı stratejiler geliştirmeleri için veri sağlamaya amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İletişim, iletişim engelleri, öğretmen-veli iletişimi, ilkökul, eğitim araştırmaları, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Fatma Özmen, Cemal Aküzüm, Mustafa Zincirli, Gülşah Selçuk.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilkökul çağındaki öğrencilerin eğitim sürecinde hayati rol oynayan öğretmenler ve veliler arasındaki ilişkilerde karşılaşılan spesifik zorluklar ve engelleri nicel olarak ölçmektir. Ölçek, bu engellerin doğasını (örneğin, zaman yetersizliği, karışıklık, güvensizlik, bilgi eksikliği) belirleyerek, eğitim kurumlarının bu sorunları hedefleyen iyileştirme programları tasarlamasına yardımcı olmayı hedeflemiştir.

Ölçek, öğretmenlerin ve velilerin iletişim sürecine dair algılarını ayrı ayrı veya toplu olarak değerlendirilmeye olanak tanır. Böylece, iletişimdeki aksaklıkların kaynağının örgütsel yapıdan mı, bireysel davranışlardan mı yoksa çevresel faktörlerden mi kaynaklandığını anlamak için gerekli temel veriyi sunmaktadır.

Yapı

İletişim Engellerini Belirleme Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle öğretmen ve veli arasındaki bilgi akışını, duygusal algı ve işbirliğini sekteye vuran tüm faktörleri kapsar. Tipik olarak bu engeller; **fiziksel ve çevresel engeller** (mekânsal uzaklık, zaman kısıtlaması), **psikolojik engeller** (önyargı, savunmacı tutumlar, motivasyon eksikliği) ve **örgütsel/yönetimsel engeller** (okul politikaları, iletişim kanallarının yetersizliği) gibi alt boyutlarda incelenir.

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, bu farklı engel türlerinin birbirinden ayrıştırılması ve her bir boyutun iletişim sürecine olan katkısının anlaşılması olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu ayrışım, müdahale stratejilerinin daha etkili bir şekilde hedeflenmesini sağlar.

Geçerlik

Ölçeğin kaynak referansında geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel değerler belirtilmemiş olsa da, geliştirme sürecinde kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüş olması beklenmektedir. Bu çalışmalar, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamayı içerir.

Geçerlik çalışmaları muhtemelen **kapsam geçerliliği** (uzman görüşleri alınarak maddelerin ilgili alanı temsil etme derecesi) ve **yapı geçerliliği** (ölçeğin teorik yapıyla uyumu, genellikle faktör analizi ile test edilir) üzerine odaklanmıştır. Yapı geçerliliğinin sağlanması, ölçeğin iletişim engellerinin farklı boyutlarınca doğru bir şekilde ayrıştırıldığını gösterir.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak, bir ölçek geliştirme çalışmasında, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı test etmek için güvenirlik analizlerinin yapılması zorunludur.

EBÖ'nün güvenirliği, büyük ihtimalle **iç tutarlılık güvenirliği** (Cronbach Alfa katsayısı) hesaplanarak sağlanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği de ölçeğin zaman içindeki kararlılığını değerlendirmek amacıyla uygulanmış olabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Bu analiz, başlangıçta oluşturulan madde havuzunun altında yatan temel boyutlar veya faktörleri ortaya çıkarmayı amaçlar.

Geliştiriciler, muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanarak maddelerin hangi iletişim engeli boyutlarına yüklendiğini belirlemiş ve ölçeğin nihai faktör yapısını oluşturmuştur. Bu süreçte, düşük faktör yüküne sahip veya birden fazla faktöre yüklenen maddeler ölçekten çıkarılarak yapısal netlik sağlanmıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, sosyal bilimlerde algı ölçümüne yönelik bu tür ölçekler genellikle 5'li veya 7'li **Likert tipi derecelendirme** formatını kullanır (örneğin, "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe (tr)

Popülasyon Grubu: İlkokul öğretmenleri ve veliler.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Öğretmenler ve Veliler).

Popülasyon Detayları: Ölçek, 2016 yılında Türkiye'deki ilkokullarda görev yapan öğretmenler ve öğrencilerin velileri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemi kullanılarak, öz bildirim dayalı anket yoluyla veri toplanmıştır. Ölçek, iletişim engellerine dair öznel algıları ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, okul-aile işbirliği, psikometrik araçlar, Özmen 2016, iletişim, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Yayın Adresi: Yayın adresi, makalenin yayınlandığı dönemdeki ilgili kurumsal adresler üzerinden sağlanmaktadır (Özmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., & Selcuk, G., 2016).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2016 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri doğrudan makalenin yazarları veya yayıncısı (Eurasian Journal of Educational Research) ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Ölçek bir akademik makale kapsamında sunulduğunu için, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle yazara atıf yapılması yeterli olmaktadır.

Kaynaklar

Özmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., & Selcuk, G. (2016). The communication barriers between teachers and parents in primary schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 66, 26-46.

DOI: <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.2>

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: ejer.com.tr

Ölçeğin PDF dosyası aşağıdan indirilebilir:

İletişim Engellerini Belirleme Ölçeği'nin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: iletisim-engellerini-belirleme-olcegi-toad.pdf

İletişim Engellerini Belirleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın orijinal makalesine (Özmen et al., 2016) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM